

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
Yayın No: 1329

Kelime Sevdası
Ali Sali

Yayın Koordinatörü: Murat Aydemir
Editör: Sıddık Yurtsever
Tashih: Veysel Altuntaş
Kapak ve İç Tasarımı: Tuncay Avşar

1. Baskı, Mayıs 2024, Ankara, 2.000 adet
ISBN 978-625-4285-27-1
Sertifika No: 48058

© Bütün yayın hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu eser, Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık
Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 22.04.2024 tarih ve
187 sayılı kararı ile basılmıştır.

Ostim OSB Mh. 1256 Cd. No:11
Yenimahalle / ANKARA
0312 354 91 31 (pbx)
0312 354 91 32
bilgi@tdv.com.tr

kelime sevdası

Ali Sali

Ali Sali

1960 yılının Sığırlı Orakları'nda Balıkesir-Dursunbey'in Karyağmaz köyünde dünyaya geldi. Karyağmaz köyünde başladığı ilkokulu Dursunbey'de tamamladı. Ortaokul ve liseyi de Dursunbey'de okudu. ODTÜ'de Sosyoloji okumak için geldiği 1 Kasım 1982 tarihinden bu yana Ankara'da yaşıyor. 1978 yılında *Yeni Devir* gazetesinde musahhah olarak başladığı gazeteciliği 2011 yılına kadar sürdürdü. 1978 yılından beri şiir ve edebiyatla ilgili çalışmalarını, *Bursa'da Sanat Edebiyat, Yönelişler, Aylık Dergi, Maveria, Dergâh, Edebiyat Ortamı, Hece, Kurgan, Türk Dili, Türk Edebiyatı, İtibar, Tanpınar Zamanı, ÇETO, Şiar, İpek Dili, Aydos, Teferrüç, Yitiksöz* gibi birçok dergide yayımladı.

Kitapları:

Re Mektupları (şiir)

Fatma Begüm'ün Saba Defteri (şiir)

Akşam Yazıları (deneme)

Çok Ayakta Duruyoruz (deneme)

Şiir Yıllığı 2020 (derleme)

Şiir Yıllığı 2021 (derleme)

Yetimler Ordusu (şiir)

Tevarüs Edilmemiş Asalet: İsmet Özel (deneme)

Evli olan Ali Sali; Ahmet Furkan, Firuze Sidre Betül, Elif Gül Mahur, Fatma Begüm Saba, Emir Efe Berat'ın babası olmaktan gurur duyuyor.

İçindekiler

Takdim	<u>IX</u>
Kelimeler Yaralar	<u>01</u>
“Ehl-i Dildir Diyemem Sinesi Saf Olmayana”-1	<u>08</u>
“Ehl-i Dildir Diyemem Sinesi Saf Olmayana”-2	<u>12</u>
“Like Eden” Ne Bilsin “Ehl-i Dil”i	<u>17</u>
“Yaram Derine Düştü / Belki Gelen Hekimdir”	<u>21</u>
Bayram “Sılayrahim”di, Şimdi “Tatil” Oldu!	<u>26</u>
Mektebin Bacaları	<u>30</u>
Havf ve Reca Arasında Olmak Yaraşır Bize	<u>35</u>
Bazı Ziyaretler İnsanın Dizinin Bağını Çözer	<u>40</u>
Mültecinin Sığınağı Kalp midir?	<u>44</u>
Greenpeace “Çevre”yi Bilmez!	<u>48</u>
Kalbimiz Süveydamızda mı Mukim?	<u>53</u>
“Ah Çocuk Saf Rüyası Annenin”	<u>58</u>
Kurt Kapanı Dedikleri	<u>63</u>
Mahallenin Gülü de Hayata Dair	<u>68</u>
Mecnun da Hayata Dair	<u>72</u>
Meczub da Hayata Dair	<u>76</u>
Meczub Hayata Dair Olduğu Gibi Hayata Dâhildir de	<u>80</u>
İlham Kesinlikle Hayata Dair ve Hayata Dâhildir	<u>84</u>
Dalkavukluğun Nizamnamesi Bile Varmış	<u>88</u>

Takdim

.....

Kelime Sevdası da Nereden Çıktı?

İlk gençlik yıllarımdan itibaren gözettiğim hassasiyetler arasında "kelime tercihi" ayrıcalıklı bir yer oluşturdu. Yazdığım yazılarda olsun, şiirlerde olsun durum değişmedi, kelimeye karşı, kelime tercihine karşı hassas oldum. Şiir ve nesir yazmaya başladığım ilk gençlik yıllarımda bugünkü anlamıyla bir şuur taşıdığımı söyleyemem tabii ki. Bırakın taşımayı, o şuura sahip olduğum bile pek söylenemezdi. Hatırlayabildiğim kadarıyla kelime tercihim oluşurken o yıllarda kendimi ait hissettiğim camianın dil tercihinin tesirli olduğunu söylemek mümkün. Tercih ettiğim kelimelerin birçoğunu ait olduğum çevrenin kullandığı kelimeler oluşturuyordu. Aldığım Kur'an kursu eğitimi ve okuduğum okulun da tesiri vardı hâliyle. Bir de tercih ettiğim kelimelerin ses olarak da anlam olarak da zenginliğinin

bana cazip geldiğini hatırlıyorum. Kelimedeki anlam zenginliğinin yanı sıra telaffuzu zorlamayan, kulağı tırmalamayan kelimeleri tercih ediyordum. Bugünkü şuur hâliyle bakmıyordum kelimelere ama kelimelerin bir farkının olduğunu da hissediyordum muhtemelen. Kelimeye, beni ait olduğum yerde hissettirsin veya yazdığım şiirde tercih ettiğim kelimenin telaffuzu kulağı tırmalmasın yeter diye bakıyordum meseleye muhtemelen! Muhtemelen diyorum çünkü bugünden bakınca meseleye bazı kelimeleri asla kullanmamayı, bazı kelimeleri ise her fırsatta kullanmayı izah ederken “ideolojik körlük” veya “kesin inançlılık” dışında bahane gelmiyor insanın aklına.

Kelimelere, dolayısıyla lisana bakışımın değişmeye başladığı yıllar, aslında derinleşme emareleri gösterdiği yıllar desek daha doğru olur, 1990’lı yılların ilk yarısıydı ve bu bakışın değişmesinde benim için muharrik unsur Muhyiddin İbn Arabî oldu. İbn Arabî’de “kelime” kelimesinin aynı zamanda “*yaralayan*” anlamına geldiği ifadesini görmüştüm. Kelimelere ve harflere yüklediği anlamdan bağımsız olarak “kelime” kelimesinin bu anlamı beni çarptı. O etki ile hemen “*Kelime Yaralar*” başlığıyla bir “süslü nesir” kaleme aldığımı hatırlıyorum. Bu yazıyı “*Kraliçeye Mektuplar*” üst başlığını taşıyan mensur şiirler arasına dâhil etmişim ve daha sonra yine yanlış hatırlamıyorsam yayımladım o mensur şiiri. “Kelime” kelimesinin “yaralayan” anlamına geldiğini daha sonraki yıllarda *İbn Kesir*’in tefsirinde de gördüm. Hâliyle “kelime” kelimesiyle alakalı tespit ettiğim her yazı/kitap bende kelimelere karşı ciddi bir hassasiyetin ve şuurun hem zihnimde hem kalbimde kök salmasına,

derinleşmesine vesile oldu. Bu kelimeyle alakalı başka nesirler de kaleme aldım. Bu yazıları hem dergilerde hem de bir gazetede yayımladım ama artık "kelime" kelimesiyle alakalı bu yazılar "süslü nesir"den ziyade bildiğimiz nesre dönüşmüş yazılar hâline gelmişlerdi. O yazıların getirdiği dikkat ve hassasiyet benim arada bir de olsa bir gazetede, kullanmayı tercih ettiğim bazı kelimelerden hareketle bir şeyler kaleme almamın zeminini oluşturdu. Kültür-sanat-edebiyat yazıları yazdığım gazetede "*ev bark sahibi olmak*" tabirindeki *bark* kelimesinden hareket ederek "*mezar, kabir, kabristan, mezaristan*" gibi kelimeler üzerine temrinler yaptım mesela. Refik Halid Karay'ın bir yazısında görmüştüm, Fransa'da "kelimelerin çağrıştırdığı kelimeler" şeklinde ifade edilebilecek bir lügat hazırlanmış. Karay da yazısında hem bu lügati duyuruyor hem de Türkçede benzer bir çalışmanın yapılıp yapılamayacağı üzerinde duruyordu. Karay'ın o yazısını okuduktan sonra hatırlıyorum ben de *ramazan* kelimesinden hareketle bu kelimenin tedai ettirdiği kelimeler üzerine bir yazı yazmış ve yayımlamıştım. Geçerken söyleyip öyle geçeyim, ne *bark* kelimesinden hareketle yazdığım yazılar ne de *ramazan* kelimesinden hareketle yazdığım yazıları bu kitaba almadım. Gazetede yazarken önce "*mahallenin gülü*" tabirinden hareketle "deli" olarak tavsif ve tasnif ettiğimiz insanlar üzerine, ardından bu tabirin tedaisi olarak hemen aklıma geliveren "*mecnun-meczub*" gibi kelimeler üzerine yazılar da yazdım. O yazıları ilk örnekler olması hasebiyle bu kitaba aldım. Kelime üzerine yazı yazmak, üstelik etimolojiye girmeden kelime yazıları yazmak zamanla bir "*sevda*"ya "*kelime sevdası*"na dönüştü bende. Kelimeler üzerine yazarak

düşünmenin getirdiği şöyle bir zenginlik de oldu: Kelimelerin hafızasını gördüm. Kelimelerin bir milleti inşa etmedeki ağırlığını gördüm. Bir milletin fikir haritasını oluşturmadaki baskınlığını gördüm. Kelimelerin tarihi, kelimelerin hafızası ve kelimelerin tahayyül dünyasını keşfettim. Her keşif aynı zamanda bende bir hayrete de vesile oldu.

Kelimelerin peşinden gitmek, kelimelerin çağrısına cevap vermek, kelimelere duyulan sevdanın istidadımız nispetinde izhar edilmesi benim hem bu yazıları kaleme alışımaya hem de bir kitap hâlinde bunların bir kısmını okur huzuruna çıkarmaya cesaret etmeme vesile oldu. Bu yazıların bir kısmının bir kitap hâlinde okur huzuruna çıkarılmasına vesile olan, bu konuda beni her gördüğünde sıkıştıran *Sıddık Yurtsever*'in kadirşinaslığını ve emeğini burada zikretmeden geçersen olmaz, eksik olur. Sıddık Yurtsever'e ne kadar teşekkür etsem azdır.

Ben bu yazıları kaleme alırken hem yeni keşiflerde bulundum hem de hayretim her daim büyümesine şahitlik ettim. Umarım okuma zahmetine katlanır ve siz de okurken keyif alırsınız bu yazılardan.

Nisan 2024-Ankara